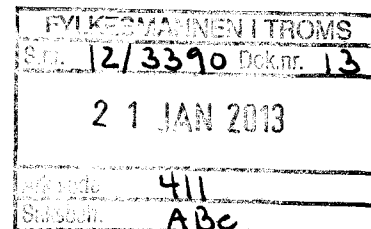


Deres ref.: Deres dato: Saksbehandler:
Hans Petter DahleTelefon: Vår dato: Vår ref.:
77 02 67 55 16.01.2013 2012/4814 / V13

Fylkesmannen i Troms - Landbruksavdelingen

Postboks 6105
9291 Tromsø**Høring – regionalt miljøprogram (RMP) for jordbruket i Troms 2013-2016**

Det vises til Fylkesmannens brev av 20.12.2012 med ønsker om innspill til Fylkesmannens forslag til programutkast for RMP. På grunn av jul- og nyttår har det vært vanskelig å få en politisk behandling innenfor tidsfristen. En må derfor nøye seg med et innspill på saksbehandlernivå.

Om RMP-ordningen generelt, kan det synes som om ordningen blir mer og mer arbeidskrevende, både med hensyn til dokumentasjon og spørsmål knyttet til de ulike ordninger pga noe uklare forskrifter. Det kan synes som om miljø og kultur blir mer og mer fremhevet som det fremtidig inntekspotensiale i framtidens landbruk. I den sammenheng synes det som om Fylkesmannen har en oppfatning at den tidligere «fiskarbonden» som var dominerende i Troms er erstattet med en «reiselivsbonde». Dette er ikke tilfelle i Sør-Troms, men vi har en oppfatning om at det blir mer og mer vanlig at bondeyrket må ha tilført inntekter fra arbeide utenom gården om virksomheten skal gå rundt. Dette oppfattes som en hovedårsak til den manglende rekrutteringen en har til næringen. Det synes også å være en gryende skepsis til fine ord og formuleringer i planer «uten rot i virkeligheten».

Det anses som spesielt viktig at regelverket til de ulike ordninger ikke kan misforstås. Da kun 5% skal kontrolleres av kommunen, vil mange få innvilget tilskudd på egenmelding. Vi opplever at regelverket tolkes ulikt med det resultat at det fort kan foreligge urettmessige utbetalinger og forskjellsbehandling mellom kommuner.

Ut over dette vil kommunen kommentere de ulike ordninger i RMP som følger:

1 A. Jordbruksdrift i ytre kyst av Troms.

Av omtalen fremgår at ordningen i hovedsak er begrunnet med at « jordbruksdriften i disse områdene er spesielt utsatt pga. tøffe værforhold. Dette kombinert med at områdene ofte er vanskelig tilgjengelig gjør at jordbruksdrifta her er sterkt trua av nedlegging og som en følge av det at kulturlandskapet gror igjen».

I Harstad kommune omfatter ordningen bruk på Elgsnes, Grøtavær, Alvestad, Dale og Bjarkøya. Utbetalingen for de som omfattes av den er betydelig. Det kan synes som om begrunnelsen spesielt knyttet til tilgjengelighet er endret siden de omtalte kartene til NIJOS ble laget. Siden utbetalingen pr. da er betydelig vil ordningen kunne oppfattes som noe urettferdig.

1.B. Slått av kanter langs veier i jordbrukslandskapet.

Ordningen kan synes noe uklar. I dette ligger at arealene som omfattes av ordningen er omtalt som arealer som «strekker seg fra veigrøft til innmarksarealer». I dette ligger at det kan oppfattes å være området fra veigrøft inkludert skjæring eller fylling fra veiskulder. I Harstad kommune er det hovedregelen at arealene er dyrket fram til veiens fyllingsfot eller til skjæring mot vei. I Kvæfjord kommune er vi kjent med at det er gitt tilskudd til kantslått av veiens skjæring eller fylling, mens vi i Harstad har avslått søknader med den begrunnelse at arealene ikke eies av søker (eies av vegvesen eller

kommune). Det er ofte ulik praktisering av kantslått avhengig av om veiene er riksveier, fylkesveier eller kommunale veier og det er ofte reelt at disse arealene er slått av lokale brukere. Ulik forståelse av ordningene er uheldig og en bør formulere denne del av regelverket klarere.

Ordningen oppfattes som arbeidskrevende å administrere, spesielt pga uklart regelverk med hensyn til hva søkerne oppfatter ordningen å omfatte. Overgang til arealbasert tilskuddsgrunnlag øker arbeidsmengden.

2 A Beite i bygdenært kulturlandskap.

Ordningen kan være problematisk å administrere. I dette ligger at det kan være mange sau- eiere som har sauer som beiter i det samme området. Det aktuelle området kan være begrenset og det kan bli et spørsmål og fordeling av det aktuelle areal mellom de ulike brukere. Reglene omtaler ikke slike problemstillinger. Kan for eksempel flere søke på det samme arealet?

2 B. Beite på vanskelig tilgjengelige beiteområder på øyene og langs kysten.

Ordningen synes å være grei å administrere. Om nødvendig lett kontrollerbar ved at en kan telle antall dyr som er fraktet til de ulike øyer.

2 C. Skjøtsel av bratt areal v/beite.

Ordningen synes grei å administrere. Kravet til beitepussing vil ofte føre til at store arealer faller utenfor ordningen pga av pussing med traktor med beitepusser er problematisk. Med høgt beitetrykk vil arealene likevel fremstå som godt skjøttet. Kravet til beitepussing kan derfor synes urettferdig.. Da ordningen ble innført som en del av produksjonstillegget var det ikke krav om beitepussing og kan synes noe byråkratisk og i enkelte tilfeller urettferdig. Det anses derfor som viktig at reglene samordnes med regelverket i andre fylker.

3. Skjøtsel av bratt areal v/slått.

I avsnittet om vilkår uttales: «kravet om beitepussing gjelder ikke for areal som årlig pløyes og tilsåes med beitegress». Det kan synes som om setningen bør tas ut da områder med beitegress i hovedsak beites og ikke slås. Om tanken er et både og når det gjelder hurtigvoksende beitegress som raigras kan tilskuddet neppe omfatte et både og (2 og 3), men et enten eller.

4. Drift av beitelag.

Forslaget medfører ikke vesentlige endringer av dagens regler. Ordningen fungerer i prinsippet greit og dyretallet kan lett kontrolleres opp mot opplysninger i søknad om produksjonstillegg pr. 20. august.

5. Skjøtsel av slåttemark (nytt tiltak).

Vi er noe usikker på om det vil bli søkt på slike arealer i kommunen. Arealutnyttelsen må være så marginal at slike arealer i hovedsak kommer inn under ordningen med bygdenært kulturlandskap og beites i hovedsak av sau. Vi ser ikke for oss at det vil være søknader knyttet til slik arealutnyttelse i kommunen. Etablering av en slik ordning vil neppe legge beslag på store summer og synes kun å eksistere i «kultur og miljøsammenheng». En er sterkt i tvil om det bør etableres en slik ordning.

6. Slått av biologisk verdifulle arealer.

En kan ikke se at ordningen vil få noe betydelig omfang i kommunen. Om det skulle finnes slike områder (Trondernes/Laugen området) er vi sterkt i tvil om det er noen berettigede søkere til midler etter ordningen.

7. Beite av biologiske verdifulle arealer.

Vurderes som pk.6. Siden ordningen kun kan søkes på av brukere som er berettiget til produksjonstilskudd ser vi ikke for oss at ordningen vil legge beslag på store summer. Det anses som lite sannsynlig at dagens brukere som i hovedsak er engasjert i annet arbeid i tillegg til gårdsdriften vil påta seg slik skjøtsel.

8. Bevaringsverdige husdyrraser.

Synes å være en videreføring av eksisterende ordning. Ordningene er kontrollerbar og eventuell dokumentasjon fremskaffes av søker. Ressursmessig er ordningen gjennomførbart.

9 og 10. Drift av enkeltseter (9) og fellesseter(10) med melkeproduksjon.

Synes å være en videreføring av eksisterende ordning. Fremstår som grei og administrere og kontrollere.

10. Hesjing.

Synes også å være en videreføring av eksisterende ordning. Ordningen er grei å kontrollere og administrere.

11. Skjøtsel av automatisk fredete kulturminner.

Synes å være en videreføring av dagens ordning. Kommunens rolle er mer å oppfatte som en kontroll på at det foreligger skjøtelsesplaner for de ulike søkeobjekt. Kommunen har eksempel på at ordningen kan medføre utbetaling i nesten 100.000 kronersklassen pga av at området som beites av villsau omfattes av mange freda kulturminner. Sett i forhold til andre ordninger og «honorering» kan dette synes å være svært godt betalt. Spørsmålet er om det bør settes et maksbeløp pr. foretak?

12. Vedlikehold av ferdselsårer i kulturlandskapet.

Ordningen omfatter nå også landbruksveier på innmark og bygdenært kulturlandskap. Ikke spesielt mange søknader etter ordningen, men det ligger mye vurderinger i ordningen som til tider kan være problematisk. Økt ferdsel i bygdenære beiteområder er ikke bestandig å foretrekke for beitenæringer. Vi har fra ulike områder av kommunen mottatt negative signaler med hensyn til ferdselsårer knyttet til 10-på topp opplegg. Problemene er begrunnet i løse hunder som i de fleste tilfeller ikke er forenelig med beitedyr. Spørsmålet blir da om landbruket skal «gå i front» med å etablere ordninger/legge til rette for tiltak som bidrar til at problemene for beitenæringen forsterkes? Det kan også synes som om Smil-ordningen i hovedsak kan ta hovedtyngden av kostnadene mens det årlige vedlikeholdet som skal gjøres gjennom RMP-ordningen er av beskjedent omfang.

13. Spredning i vår/vekstsesong.

Formulering av vilkårene er uklare. I saksvedlegget uttales: «tilskudd gis for arealer der husdyrgjødsel spres på åpen mark eller på eng og moldes ned om våren eller tidlig i vekstsesongen» Hvordan kan husdyrgjødsel som spres på eng nedmoldes uten å fornye enga samtidig? Er jo kjent med at det finnes nedfellingsutstyr som monteres etter gjødselvogna og trykker gjødsla ned i bakken uten at vi er kjent med at dette er særlig vanlig i Troms. I setningen etter omtales ordningen: «sagt på en annen måte omfatter tilskudd/tiltaket alt areal som tilføres husdyrgjødsel.» Her er det ingen begrensning mht nedmolding??

Ordningen slik det legges opp til omfatter kun blautgjødning. Dette medfører at mange saubruk med fastgjødning ikke blir omfattet av ordningen. Dette selv om gjødsla i de fleste tilfeller nedmoldes og i liten grad medfører utslipp til luft? Et sentralt spørsmål blir da, fører spredning av blautgjødning fra storfe og svin til mindre fordamping til luft når den spres på solfylte dager og i perioder med mye vind om vår/forsommeren? Ordningen og begrunnelsen for den synes derfor selvmotsigende og uklar. En kan ikke se at det foreligger noen faglige agronomiske argumenter for å «utestenge» saubruk som ikke har blautgjødning.

Slik en har tenkt i omtale av ordningen vil søknadene bli tilfeldig og svært vanskelig å kontrollere.

En slik ordning bør i utgangspunktet begrenses til spredning i åpen åker og omfatte all slags gjødsel. Kanskje oppnår en også at enga fornyes oftere enn det som er tilfelle i dag. En bør også kunne tenke seg at den omfatter de som har montert nedfellingsutstyr for blautgjødsel som spres på eng. Tilskuddet vil kunne bidra til mindre utslipp til luft og vann og en mer effektiv bruk av husdyrgjødsel. Et tilskudd vil også lettere kunne bidra til anskaffelse av slikt utstyr. Det må i tillegg være samsvar mellom de arealene det søkes om tilskudd til og opplysninger i foretakets gjødselplan. Vi opplever stor variasjon i kvaliteten i gjødselplanene og det er et spørsmål om kartdokumentasjon bør kombineres med kopi av gjødselplan?

En ordning som beskrevet i foreliggende forslag vil være svært problematisk å kontrollere og kan fort føre til store urettmessige utbetalinger til enkelte foretak.

Med hilsen


Jan-Inge Laksa
Enhetsleder


Hans Petter Dahle
Landbrukssjef